

MODERN?

door A. F. Tempelaar

Wanneer oudere, ervaren beroepsgenoten hun waarschuwende stem laten horen, doet men goed hiernaar aandachtig te luisteren en de waarschuwing niet zonder meer in de wind te slaan. Spijtig is het daarom, dat dit moeilijk kan gelden voor het artikel van collega H. R. Reder in het M.A.B. van Januari 1954 onder bovengenoemde titel. Het biedt geen aanknopingspunten voor een objectieve gedachtenwisseling over vaktechnische problemen. En juist deze is nodig om de vraagstukken, welke de laatste jaren rond de interne controle aan de orde zijn gesteld, op te lossen of tot hun ware proporties terug te brengen, indien zij - zoals de heer Reder meent - reeds in de twintiger jaren afdoende zouden zijn behandeld.

In het begin van zijn kritische beschouwing noemt de heer Reder de artikelen van Tempelaar, Diephuis en Wisse, waartegen hij ernstige bedenkingen heeft. Zijn critiek gaat tegen de „onvoldragen uitingen” en tegen de „gevaarlijk oppervlakkige vorm”, waarin de bezwaren tegen het bestaande naar voren worden gebracht. Hij laat echter na deze critiek in concreto waar te maken, zodat de opmerkingen algemeenheden worden, welke moeilijk als uitgangspunt voor een gedachtenwisseling kunnen worden beschouwd.

Hetzelfde geldt voor hetgeen collega Reder betreffende de parallel tussen de huidige meningsverschillen en die ten tijde van de eeuwwisseling en de eerste decennia zegt. Reder meent, dat wat nu modern wordt genoemd „angstwekkend dicht bij de klassieke opvattingen van toen” komt (Hetgeen voorts op blz. 4 en 5 van zijn artikel volgt is al evenzeer misprijzend voor het huidig „modernisme”).

In dit geval zal de heer Reder toch moeten aantonen, dat de geschiedenis zich *ongewijzigd* zou gaan herhalen; dat de omstandigheden, waaronder de accountant zijn werkzaamheden thans kan verrichten, sedert vroeger niets veranderd zouden zijn. Zonder dit bewijs zijn opmerkingen als „terugkeer naar aloude dwalingen” niet steekhoudend.

Opmerkelijk is, dat de heer Reder in het begin van blz. 3 mededeelt de artikelen van Tempelaar, Diephuis en Wisse in zijn kritische beschouwing te zullen betrekken - waarom de andere schrijvers zoals Sibille, de Jong en Moret er buiten blijven is mij niet duidelijk -, doch in het vervolg van zijn artikel zich alleen richt tegen Wisse. Dit zou de indruk kunnen wekken, dat het artikel van collega Wisse (M.A.B. November 1953) zowel naar inhoud als naar vormgeving als generaal uiting der „moderneren” moet worden beschouwd. Dit is stellig niet het geval. Afgezien nog van de m.i. ongelukkige onderscheiding in „klassiek” en „modern” acht ik de opmerkingen van Wisse niet overal geslaagd. Ik hoop hierop t.z.t. in een ander artikel terug te komen.

Meer nog uit mondelinge gedachtenwisselingen dan uit de beschikbare literatuur blijkt, dat het probleem van het gebruik maken van de interne controle door de externe accountant nog lang niet opgelost is. Gezien de ontwikkeling in organisatie en in techniek sedert de befaamde twintiger jaren is het m.i. gerechtvaardigd zich af te vragen, welke controle-technische middelen - bij een goede organisatie - kunnen worden toegepast. Wordt de functie van de accountant inderdaad ondergraven wanneer - onder bepaalde voorwaarden - meer van interne controle gebruik wordt

gemaakt? Betekent dit een wijziging van de *aard* der eigen werkzaamheden? Welke voorzieningen zullen hierbij door de accountant moeten worden getroffen? Wat dient het „controleren van de goede werking der interne controle” in te houden? Welke betekenis heeft de steekproef - gezien de huidige vorderingen in de techniek der steekproeven in het algemeen - hierbij als controlemiddel? Zo zijn er nog tal van vraagpunten, welke zich bij het vraagstuk van de verhouding van de externe accountant tot de interne controle voordoen.

Het is noodzakelijk, dat omtrent deze vraagpunten de menigen pro en contra worden gegeven. Het voorwoord van Prof. Dr A. Mey in Deel V B van de Bedrijfseconomische Encyclopedie bewijst, dat het mogelijk is op constructieve basis van gedachten te wisselen ¹⁾).

Wanneer ook collega Reder met zijn rijke ervaring en scherpe inzichten t.a.v. dit probleem meer in concreto van gedachten wil wisselen, zal hij ons allen een grote dienst bewijzen en zullen wij weer verder op weg zijn om de onrust der jongeren en studerende „die niet meer weten waar zij aan toe zijn” te verminderen. Deze onrust is overigens niet zo vreemd. Zij komt bij elk poneren van andere denkbeelden voor. Wat dit betreft herhaalt de geschiedenis zich nu eens *wel* ongewijzigd.

¹⁾ Op blz. 6 (M.A.B. Jan. 1954) merkt de heer Reder op, dat het standpunt van Prof. Mey „heus niet zo gek is als Wisse e.a. (e.a. zijn dus Diephuis en Tempelaar ~ A.F.T.) willen doen voorkomen”. Ik ben mij niet bewust, dat het door mij in Sept. 1951 geschreven M.A.B.-artikel aanleiding geeft tot de aldus gewraakte qualificatie van de opvattingen van Prof. Mey.